

DE ZWARTE OOIEVAAR.

Daar bijna geen dag voorbij gaat zonder natuurverstoring of achteruitgang is het verheugend zo af en toe een positief bericht te horen of te lezen. (zie De Fitis, 1983 nr 6, blz. 156) Zo'n goed bericht is o.a. dat over de Zwarte Ooievaar van over onze oostelijke landsgrens.

Het vogelbeschermingsstation Lüneburg kan in zijn bericht over het broedseizoen 1983 een prettig verslag doen verschijnen. In het verzorgde gebied hebben dit jaar elf paar Zwarte Ooievaars gebroed, waarbij minstens 31 jongen zijn uitgevlogen. Dat schijnt op de eerste blik niet veel, maar vogelkundigen zijn echt trots op dat aantal, daar op zijn hoogst 15-16 paar in geheel West-Duitsland broeden.

De Zwarte Ooievaar is allang een zorgenkind; doordat vochtige gebieden worden drooggelegd en kolken, plassen en beken verdwijnen, is de vogel een cultuurvluchter, wegens gebrek aan het juiste voedsel.

In tegenstelling tot de Witte Ooievaar die als cultuurvolger zijn horst met voorliefde op daken inricht, mijdt de Zwarte Ooievaar juist elk contact met mensen.

Het biotoop is de oorspronkelijke natte loof- en gemengde bossen, maar waar zijn die nog?

In Sleeswijk-Holstein werden in 1938 de laatste jongen groot gebracht. In Nordrhein-Westfalen, Rheinland-Pfalz, Baden-Württemberg en Hessen waren deze vogels al eerder gestorven.

Ook in Bayern en Niedersachsen schenen de dagen geteld te zijn. Verandering van natuurbos in economisch bos, kappen van bomen, ontwatering van moerassen en poelen, boswerkzaamheden tijdens de broedduur en verstoringen aan nesten hebben de schuwe vogel verdreven.

Dertig jaar geleden leefden nog vijf paren in Niedersachsen. Een goed doordacht en uitgewerkt initiatief van het Lüneburger vogelbeschermingsstation bracht uiteindelijk een ommekeer ten gunste. Eerst werden voor broedplaatsen geschikte bossen gezocht in gebieden die mogelijkheden tot resultaat boden. Vervolgens werden door vrijwillige natuurbeschermers in hoge bomen kunstnesten gebouwd, om daarna maar af te wachten op rendement. De Zwarte Ooievaar accepteerde het aangeboden en verhuisde spontaan naar de nieuwe rustige omgeving.

Tot 1970 zijn tenslotte zeventig van deze kunstnesten gebouwd. Bovendien werden nieuwe vijvers als voedselplaatsen gecreëerd, dicht gegroeide kolken en plassen gereinigd en te steile oevers vlakker gemaakt.

Het gewenste resultaat liet niet lang op zich wachten. Het bestand aan broedvogels nam toe en daarmee ook het aantal jaarlijks uitvliegende jongen.

Zonder menselijke hulp heeft ook de Zwarte Ooievaar helaas geen kans meer te overleven en is gedoemd tot verdwijnen. De vrijwilligers van dit grandioze project zullen nu in komende jaren er voor zorgen dat het voedselbiotoop voor de zeldzame vogels behouden blijft of indien nodig kunstmatig geschapen wordt. Zeer waarschijnlijk hebben vele mensen nog nooit een Zwarte Ooievaar ontmoet, omdat de vogel zeer schuw is; daarom is het goed te weten dat ze niet zo ver over de grens in het Lüneburgse nog aanwezig zijn.